Humanist

31-19
Tweewekelijkse uitgave van
het Humanistisch Verbond
Postbus 114, Utrecht
Tel. (030) 31 81 45
15 oktober 1976

Anaïs Nin, schrijfster van prachtige dagboeken uitgegeven bij Bert Bakker

Tegengif

Soms kan het treffen dat je in twee volkomen verschillende geschriften een zelfde gedachte, mening vindt. Zo verging het mij bij het lezen van een artikel in Vrij Nederland van 2 oktober over een duitse film. „Die Verlorene Ehre der Katharina Blum" is de verfilming van een novelle van Heinrich Böll over de mentaliteit in Duitsland. In het artikel merkt regisseur Volker Schlöndorff tegen Ab van Ieperen op: „De vraag waar het in de film om gaat is wat kan het individu uitrichten tegen de staatsinstellingen en de media, hoe kan hij de wereld tegenhouden, beschreven in 1984? Böll had in 1972 in zijn eentje de campagne tegen de Springer-pers opgevat die de studenten in 1968 begonnen waren. Maar mijn film is geen pamflet anti-Springer. Ik vind dat ieder land de pers heeft die het verdient. Als ik in het buitenland kom dan merk ik dat de reactie van de duitse maatschappij op de Baader-Meinhof-groep wordt vertaald in termen van terugkeer naar het nazisme. Dat is een gemakkelijk cliché, dat verhindert te zien waar het werkelijk om gaat . . .
De kwalijke factor in Duitsland is de „publieke opinie" die ronduit fascistoïde lijkt, die gevormd is door de justitie, de politie en de pers. Zeventig procent van de duitse journalisten werkt voor het Springer-concern. De enige politiek van dat concern is om de lezers bang te maken. Vroeger richtte alle agressie zich op de Sovjetunie, het gevaar van buiten, en nu valt het de innerlijke vijand aan, de Baader-groep met name . . .
In een maatschappij waar de mens van zichzelf vervreemd wordt, geeft kunst een mogelijkheid om toch nog een menselijke ervaring te beleven en te communiceren om een algehele onverschilligheid te doorbreken . . .
Ik voel me niet capabel om een collectief bewustzijn tot onderwerp te nemen. Ik kan alleen individuen filmen, een individueel bewustzijn waarin de collectieve zaken hun neerslag hebben gekregen."
In die laatste zinnen — hier cursief gedrukt — herkende ik ineens een opmerking uit een fijn boek dat ik aan het lezen ben „Het derde dagboek van Anaïs Nin". Ten tijde van de tweede wereldoorlog vertoeft deze schrijfster in New York, waar de mentaliteit haar — na een lang verblijf in Parijs — moeilijk valt: „Ieder individu is representatief voor het geheel, een symptoom, en hoort diepgaand begrepen te worden; dit zou leiden tot veel groter begrip van massabewegingen en sociologie . . . Het gesprek (waar ze over schrijft) gaat geheel en al over denkbeelden, niet over mensen . . . Zij argumenteren. Intussen zijn hun menselijke reflexen geheel en al afwezig . . . Ook is er een zekere scherpte, een hard oppervlak waarvoor ik terugdeins. Ik voel geen sympathie of empathie. Alleen maar begrippen . . . De constante relatie tot figuren (massa's) schijnt het besef voor het menselijke te vernietigen; ik denk dat dat net zo gaat bij een generaal die zijn gevoel voor de soldaat als mens verliest en hem alleen maar ziet als nummer in het leger. *De kunstenaars vormen een goed tegengif tegen deze dooie diendergezichten".* Ga de film zien. Lees het boek van Anaïs Nin. Als tegengif.

Jetske Mijs

In deze Humanist:

* Rapport van een adviescommissie „Overlevingsproblematiek". Beleidslijnen voor het h.v., die iedereen zou moeten lezen. Pag. 4 en 5.

* Politie en privacy, een onderzoek naar onterechte informatie-verstrekking. Pag. 3

* Over „beertjes" schrijft Ans Spigt op pag. 8.

Hoofdbestuur

Het cursiefje van Ans Spigt staat voor één keer op pag. 8.

De vergadering van 8 oktober stond sterk in het teken van het Humanistisch Opleidings Instituut (H.O.I.). Nu dit instituut een per 1 januari aanstaande door de overheid bekostigd opleidingsinstituut wordt, moet er nog al wat veranderen. Daar kregen we in deze vergadering beter zicht op. In dat verband waren er ook nog al wat gasten in de vergadering, waaronder voorzitter Hommes van het HOI-bestuur.
Een spectaculair punt is de huisvesting. Tot nu toe waren allerlei ruimten in het Erasmushuis op zaterdag opeens schoolruimten, hetgeen niet geheel probleemloos was. De Rijksinspectie vindt dit eigenlijk onvoldoende en dringt aan op het vinden van een meer echte school. Dit brengt aan de orde of we dan maar niet beter allemáál naar een aanzienlijk grotere behuizing toe zullen gaan. Allemaal wil zeggen: inclusief gerelateerde burelen te Amersfoort, Soest en Driebergen. Wat we namelijk allerminst moeten hebben is dat we, door nog meer spreiding, een uit elkaar groeien van humanistische diensten zouden bevorderen. Deze huisvestingszaak wordt door de directeur nader onderzocht.
Minder spectaculair, maar minstens even belangrijk is het punt dat het hoofdbestuur het HOI bestuur blijft benoemen, benevens de leidinggevende functionarissen. Dit is weliswaar overeenkomstig de huidige statuten en praktijk, maar het verdient toch uitdrukkelijke bevestiging. Er komt namelijk minstens een leidinggevende functionaris bij, en de status van het HOI verandert immers nog al ingrijpend. Dit alles kan echter géén aanleiding zijn om de uiteindelijke benoemingsrechten niet langer bij het hoofdbestuur te houden. Dit dient opnieuw ter garantie tegen het uit elkaar groeien, zoals we dergelijke garanties in feite ook hebben bij andere diensten die door de overheid worden bekostigd. Voorts is duidelijk dat het bestuur van het HOI ook in de toekomst dient te bestaan uit onafhankelijke personen. Dit brengt met zich mee dat cursisten en functionarissen van het Verbond alleen adviserend aangetrokken kunnen worden.
Er werd verder gepraat over het aanstaande congres. We hebben weliswaar enkele toezeggingen voor de vervulling van vacatures in het hoofdbestuur, maar er ook nog twee open staan sedert duidelijk is geworden dat mr. M. Knap om gezondheidsredenen ook af wil treden. En dan het congresthema. Moet dit Euthanasie worden in het vermoeden dat dit onderwerp ná de abortus wel actueel zal worden, of het ons inziens moet worden? Of moet het de blijvende achterstelling van de humanist worden?; of de neiging bij nog al wat tegenwoordige bestuurders om het levensbeschouwelijke nu maar helemaal weg te moffelen? Het presidium zal hier nader over beslissen, na van de scheidende voorzitter gehoord te hebben wat hij wil gaan zeggen en van de aantredende voorzitter wat hij zou gaan zeggen als het congres hem benoemt.
De Humanist stond eveneens op de agenda. De redactrice heeft aangekondigd dat zij ermee op wil houden, en haar ontslag is aanvaard. De redaktieraad wil eveneens ruim baan maken en ook dit is aanvaard. Maar er is toch nog geen selectiecommissie benoemd voor een nieuwe redacteur, omdat we op 5 november nog moeten praten over onze publiciteit in z'n geheel. Mevrouw Mijs — dat wordt zeer gewaardeerd — heeft voor zichzelf geen strikte einddatum gesteld, zodat we de gelegenheid hebben om zo breed overlegd als hier wenselijk is te werk te gaan.
De avond werd besloten met nog een punt Humanistisch Perspectief: de omgang met plant en dier. Het blijkt ons moeite te kosten om met een stuk te komen waarin het ontzag dat men kan gevoelen voor de ons omringende wereld van plant en dier, niet wordt omgezet in een eerbied die we van buiten af zo'n beetje opgelegd zouden hebben gekregen. Als we eerbied hebben — dat mag best — dan om redenen die bij de mens hun oorsprong vinden, en niet omdat er buiten ons een bron voor zou zijn die zich los van ons kan doen kennen.

STICHTING COORNHERTHUIS te 's-GRAVENHAGE
HUMANISTISCHE STICHTING voor HUISVESTING van
BEJAARDEN ZOETERMEER-'s-GRAVENHAGE

De besturen van bovengenoemde stichtingen, aangesloten bij de Humanistische Stichting voor Huisvesting van Bejaarden te Amsterdam roepen gegadigden op voor aanvankelijk de funktie van

plaatsvervangend direkteur (mnl./vrl.)

van het bejaardencentrum Coornherthuis te 's-Gravenhage.

Bij gebleken geschiktheid kan de betrokkene eind 1977 in aanmerking komen voor:

a) **DIREKTEUR** van het **COORNHERTHUIS** te **'S-GRAVENHAGE** in verband met pensionering van de huidige direktrice of van één van de twee te openen verzorgingstehuizen te 's-Gravenhage en te Zoetermeer.

b) **ALGEMEEN DIREKTEUR** van beide stichtingen, alsdan exploiterende 3 verzorgingstehuizen met circa 650 bewoners en circa 135 bejaardenwoningen.

Gegadigden dienen humanistisch georiënteerd of buitenkerkelijk te zijn, te beschikken over goede kontaktuele eigenschappen, organisatorische, ekonomische en administratieve kwaliteiten, alsmede begrip te hebben voor sociale verhoudingen.
Ervaring in het bejaardenwerk strekt tot aanbeveling.
Salariëring en rechtspositie konform de CAO van de Bejaardentehuizen, tevens een verplichte pensioenverzekering bij het P.G.G.M.

Een vertegenwoordiging van de bewoners en het personeel zal bij de selektie worden betrokken.
Een psychologisch onderzoek kan deel uitmaken van de selektieprocedure.

Sollicitaties, o.a. vermeldende levensbeschouwing, opleiding, de tot op heden verrichte werkzaamheden en referenties binnen 3 weken na plaatsing van deze advertentie te richten aan de voorzitter van het bestuur van de stichting Coornherthuis, Laan van Meerdervoort 1140d te 's-Gravenhage-2036.

POLITIE EN PRIVACY

een onderzoek naar onterechte informatieverstrekking

Een onderzoek van de reclassering heeft enige tientallen gevallen aan het licht gebracht, waarin door de politie ten onrechte informatie aan derden is verstrekt over bij haar bekende personen, met vaak uiterst nadelige gevolgen voor degenen op wie de informatie betrekking had. Met deze, in een rapport „Politie en Privacy" openbaar gemaakte gegevens, levert de reclassering het bewijs voor de veelvuldig door haar geuite klacht dat er lekken zijn in de politieregisters.

Alle in het rapport gesignaleerde gevallen hebben zich voorgedaan in de laatste jaren. Welke politiecorpsen of individuele politiefunctionarissen daarbij betrokken zijn geweest wordt niet vermeld, omdat volgens de reclassering het ten onrechte verstrekken van informatie niet zozeer het gevolg is van individuele onzorgvuldigheid, als wel van een systeem dat onvoldoende waarborgen heeft om verkeerd gebruik van gegevens te voorkomen. De reclassering wil daarom samen met politie en justitie in actie komen om de politieregistratie, en de privacy in het algemeen, beter wettelijk te regelen. Het rapport is met die intentie inmiddels aangeboden aan Minister van Agt, evenals aan de politie.

Hoe noodzakelijk een degelijke regeling van de politieregistratie is, blijkt ook uit de volgende onderzoeksgegevens: „Hoewel hieraan geen algemene conclusies mogen worden verbonden, blijkt in de gerapporteerde gevallen het initiatief tot het verstrekken van informatie opvallend vaak bij de politie zelf te liggen".

In één geval bijvoorbeeld ging de politie-functionaris op zoek naar de echtgenote van de gedetineerde, die een gratieverzoek had ingediend. Hij trof haar niet thuis en omdat hij wist, dat zij als gezinsverzorgster werkte (dit speelt zich af in een dorpsgemeenschap), bezocht hij enkele gezinnen, waarvan hij wist, dat de echtgenote daar als gezinsverzorgster werkte of gewerkt had. Ter plaatse zette hij dan niet alleen uiteen, dàt hij op zoek was naar de betrokken vrouw, maar ook waaróm. Dat had tot gevolg, dat vanuit verschillende gezinnen opgebeld werd naar de leiding van de gezinsverzorging, waarop betrokken vrouw in zekere zin ter verantwoording werd geroepen en nadere tekst en uitleg moest geven.

Een ander geval:

– Een commissaris van politie geeft een persconferentie om ouders te waarschuwen tegen het gevaar dat hun kinderen lopen om slachtoffer te worden van een zedenmisdrijf. Daarbij schetst hij ter lering een geval van een zedendelinkwent (betrokken reclasseringscliënt), met zóveel détails over diens persoon, dat betrokkene door velen, onder wie zijn werkgever, werd herkend.

„De enquête levert aanwijzingen op dat er vaste informatie-kanalen bestaan tussen politiekorpsen en bedrijfsrecherches van semi-overheidsbedrijven. Evenals met gemeentelijke dienst voor woningbouw en volkshuisvesting en burgerlijke stand. Ook komt het voor „dat de politie copieën van processen-verbaal, opgemaakt wegens misdrijf, doorzendt aan verzekeringsmaatschappijen, bij wie gedupeerden zich verzekerd hebben".
De enquête, aldus het rapport, geeft geen inzicht en kan dat ook niet geven in de omvang van het verschijnsel van onterechte informatie-verstrekkingen door de politie.
Daarvoor zou een andersoortig en veel breder opgezet onderzoek nodig zijn.
Bovendien is het niet uitsluitend de politie die in dit opzicht fouten maakt. In een brief aan eigen medewerkers schrijft het bestuur van de V.v.R.I. daarom ook:

„Met betrekking tot mogelijke menselijke fouten in eigen kring zouden wij het toejuichen indien lezing van dit rapport ook aanleiding zou geven om in uw teams het handelen van reclasseringsmedewerkers met betrekking tot vertrouwelijke gegevens ter discussie te stellen".
Tot slot bevat het rapport dertien conclusies en aanbevelingen waarvan we er hier drie overnemen.
De in het verband van deze enquête naar voren gebrachte feiten geven opnieuw fundament aan het standpunt, dat gegevens uit de politieregisters ten enenmale ongeschikt zijn om te worden gebruikt bij de beslissing omtrent de afgifte van een verklaring omtrent het gedrag, en in het kader van het antecedentenonderzoek bij sollicitanten naar (semi-)overheidsfuncties.
De commissie betreurt het, dat in de thans op stapel staande nieuwe regeling betreffende sollicitanten naar functies

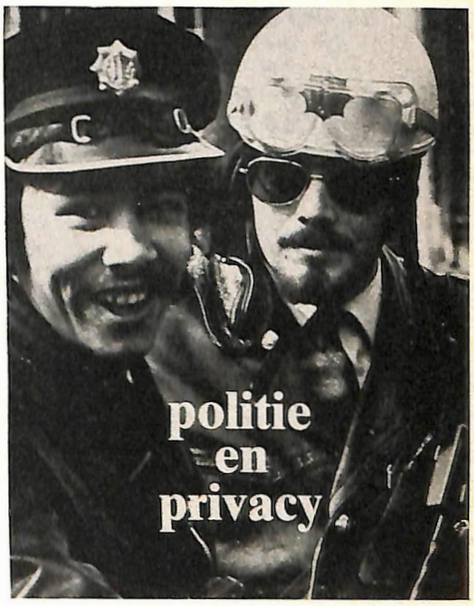

bij de centrale overheid, de mogelijkheid van gebruikmaking van de politieregisters is gehandhaafd.

In zijn algemeenheid moet het onaanvaardbaar worden geacht, dat de automatisering van politionele gegevensbestanden plaats grijpt zonder enige zeggenschap of controle van buitenaf.
Hetzelfde dient a fortiori te worden opgemerkt ten aanzien van de voorbereiding van „criminele inlichtingendiensten" sinds oktober 1975, waarbij het gaat om het aanleggen van (gecomputeriseerde?) gegevensbestanden betreffende personen, van wie **vermoed** wordt dat zij in de toekomst als verdacht van strafbare handelingen **zullen kunnen worden** aangemerkt.

De commissie meent, dat het naast wetgevende arbeid nodig zal zijn ook andere maatregelen te treffen om het euvel van onterechte informatieverstrekkingen door de politie zoveel mogelijk in te dammen.
De commissie denkt hier b.v. aan een vergrote aandacht op dit punt in het kader van de politie-opleidingen, en aan mentaliteitsvorming binnen de korpsen.

Het rapport is uitgegeven door de Vereniging van Reclasserings Instellingen, Zuiderparkweg 280, Den Bosch, telefoon: 073 - 123221.

Beleidslijnen over de overlevingsproblema

We herinneren ons wel de grote conferentie van het h.v. in februari over Overlevingsproblematiek. De bijeenkomst in Rotterdam was een afsluiting van een aantal in ons land gehouden discussiedagen. Een en ander werd vastgelegd in een door het h.v. uitgegeven boek en er werd ook gevraagd aan een commissie om het hoofdbestuur te adviseren over een verder te voeren beleid, en een uitwerking te maken van de conclusies van de conferentie ten behoeve van een h.v.-standpunt.

De commissie heeft inmiddels haar werk voltooid. In de Verbondsraad van 25 september werd haar rapport goedgekeurd, ook al waren er enkele op- en aanmerkingen achteraf. De commissie werd door de leden van de Verbondsraad geprezen om haar omvangrijke werk.

Hieronder laten we een verkorte versie volgen van het rapport. Het stuk werd ondertekend door mevrouw Flörke en de heren Hommes, Fiege, Wichers, de Leede, Ong en Nijland.

De commissie is unaniem van mening dat het van grote betekenis is, dat het Humanistisch Verbond tot een standpuntbepaling komt m.b.t. de overlevingsproblematiek. Waar het bij deze problematiek gaat om een fundamentele bedreiging van het menselijk bestaan in zowel zijn fysieke als sociale aspecten, is het de plicht van een levensbeschouwelijke organisatie zoals het H.V. om een bijdrage te leveren aan het bepalen van de uitgangspunten voor een mogelijke oplossing.

Die uitgangspunten kunnen gevonden worden door een beoordeling van de verschillende mogelijkheden vanuit onze levensbeschouwelijke beginselen.

De overlevingsproblematiek is niet oplosbaar als niet vrij drastisch wordt ingegrepen in de stijgende spiraal van meer produktie en meer consumptie. Dit ingrijpen vergt maatregelen die ons in het midden van een politieke discussie brengen. De commissie is echter van mening dat deze politieke discussie geen partij-politieke discussie is. Het Humanistisch Verbond lijkt een goed platform te zijn om deze discussie op basis van onze uitgangspunten dwars door de partij-politieke grenzen heen te voeren.

Wij zijn van mening dat H.B.-standpunten gedragen moeten worden door het Verbond als geheel. Het H.B. hoeft daarbij overigens niet achteraan te lopen maar mag naar onze mening best een avant garde-rol vervullen.

Onze commissie heeft zich lang gebogen over de vraag of de in de voorgaande jaren opgedane ervaring met het aan de orde stellen van de overlevingsproblematiek aanleiding geeft tot een beleidsombuiging. De ervaring heeft geleerd dat ondanks het succes van een aantal activiteiten — zoals onze nationale ecologie-conferentie in Rotterdam — de leden van het Verbond toch nog maar marginaal op de hoogte zijn met (de essentie van) het overlevingsvraagstuk. Er is wel naar voren gebracht dat de problematiek in zijn geheel te ingewikkeld is om aan de orde te stellen. Onze mening is dat doorgegaan moet worden met het aan de orde stellen van de totale problematiek.

De betrekkelijk beperkte resultaten van de tot dusverre gevoerde acties dwingen om te zoeken naar nieuwe benaderingsvormen (waarbij de vormingswerkers van het H.V. om advies gevraagd zou moeten worden). In onze kring is b.v. de suggestie gedaan om groepsgewijze het conferentieverslag-boek en andere stukken in zogenaamde „leesgroepen" aan de orde te stellen.

De vraag is of het wel verstandig is om activiteiten op het terrein van de overlevingsproblematiek in isolement van anderen te ontplooien. Nu wij in de voorgaande jaren ons voldoende in het vraagstuk hebben verdiept om een eigen identiteit te kunnen bepalen, lijkt het moment aangebroken om te onderzoeken op welke terreinen samenwerking met anderen zinvol is. Daarbij moet tevens bedacht worden, dat er soms subsidiemogelijkheden liggen (vormingswerkers) die alleen bij samenwerking met anderen benut kunnen worden. Wij zien deze samenwerking niet alleen liggen op het nationale niveau, maar vooral ook op het lokale niveau waar kerkelijke groepen milieugroepen, derde-wereldgroepen en anderen gezamenlijk discussieactie zouden kunnen onderhouden.

Wij bevelen het H.B. aan om vooral deze verbreding van het actieveld in serieuze overweging te nemen.

Twee stappen lijken daarvoor nodig:

1. het opnemen van contact met groepen zoals „Nieuwe Levensstijl" over:
   a. inventarisatie van standpuntbepalingen
   b. inventarisatie van acties
   c. samenwerkingsmomenten op nationaal en lokaal niveau.
2. het uitbouwen van (bestaande) contacten met organisaties die zich richten op deelaspecten zoals het milieu, de bevolkingsproblematiek, consumentenproblematiek, etc. deze contacten zouden een tweeledig karakter moeten hebben:
   a. het verlenen van gastvrijheid waarbij zij hun specifieke problemen aan de orde kunnen stellen via onze media.
   b. het aan de orde stellen in hun kring van onze uitgangspunten.

Alhoewel wij in het begin van dit stuk hebben gezegd, dat het aan de orde stellen van de totale problematiek noodzakelijk is betekent dat natuurlijk niet, dat het niet van veel betekenis zou kunnen zijn om bepaalde deelproblemen verder uit te diepen. Wij bevelen aan om hierover een conferentie te organiseren waarbij een nummer van Rekenschap over deze materie zou kunnen handelen. Ten behoeve van de standpuntbepaling en het uitsprakenbeleid zou men zich voor kunnen stellen dat het H.B. zich ter zijde laat staan door een adviesclub van deskundigen (die in Verbondskringen gezocht zouden moeten worden).

Eco-ethiek

a. Een eco-ethiek is een menselijke normering van het gedrag zodanig dat het mogelijk wordt te overleven in een wereld waarin — uitgaande van de menselijke waardigheid en de medemenselijkheid — alle mensen in redelijke mate deel hebben aan de welvaart (zowel in materiële als immateriële zin).

Dat maakt een nieuw mensbeeld noodzakelijk.

— de praktisch handelende mens. Deze blijft gericht op economische produktie. Het produktieproces zal echter zó ingericht dienen te zijn, dat de beheersing van de natuur kan doorgaan, maar aan roofbouw op en uitbuiting van de natuur een einde wordt gemaakt.

— de zingevende mens. Deze is zowel gericht op de geestelijke ontplooiing van zichzelf als zijn medemens, d.w.z. de zingevende mens is gericht op een humanisering van de samenleving.

Voorwaarde voor een humanisering van de samenleving is, dat hetgeen praktisch mogelijk is, de grondslag en tevens de begrenzing vormt van de zingeving.

Studie over dit mensbeeld moet zo spoedig mogelijk beginnen en gericht moeten zijn op het opstellen van een behoeften-hiërarchie (wegingsfactoren!).

b. Eco-ethiek is vooral een praktische bezinning. Studie moet niet uitsluitend wenselijkheden formuleren. Een werkzame eco-ethiek is derhalve een ethiek die de wensen als een ideëel **probleem** stelt en daarna alternatieve, maar gelijkwaardige, **oplossingen** formuleert. Deze oplossingen hebben op hun beurt het karakter van een organisatorisch probleem, dat om praktische oplossingen vraagt.

c. De doelstelling van overleven, van welk vitaal belang ook, heiligt zeker niet zomaar de middelen. Maatregelen zoals geweld en anti-democratisch ingrijpen worden afgewezen. Het is noodzakelijk een mentaliteit van solidariteit (ook wereldwijd) te scheppen die niet alleen geweld en anti-democratisch ingrijpen afwijst: maatregelen ten behoeve van het overleven, die een voortzetting van het structurele geweld in de derde wereld tot gevolg hebben, zijn eveneens niet acceptabel.

d. Door middel van vorming, maar ook via voorbeeldstelling zowel individueel als groep en voorlichting, alle gericht op het wegnemen van de weerstanden tegen veranderingen in het huidige behoeftenpatroon. Deze samenleving wordt gekenmerkt zowel door de „nieuwe schaarste" als door nieuwe (beter: herontdekte) opvattingen over vrijheid, tolerantie en solidariteit. De nieuwe vrijheid is niet egocentrisch individualisme, de nieuwe tolerantie is geen onverschilligheid, de solidariteit krijgt een mondiaal karakter: de nieuwe samenleving moet op basis van gemeenschappelijkheid de mogelijkheid tot een veelheid van individuele én collectieve uitingsvormen bezitten.

Produktie en consumptie

a. De gesignaleerde problemen zijn de toenemende ongelijkheid tussen de arme en rijke bevolkingsgroepen in de ont-

wikkelingslanden, tussen de arme en rijke landen als geheel, tussen de minder en meer bedeelden in de rijke landen zelf en de uitputting van grondstoffen en minerale energiebronnen, waarbij de eco-sfeer, door onze leef- en produktiewijze, steeds verder verstoord wordt.
Het milieuprobleem eist dat produktie en consumptie niet alleen gematigd, maar ook anders gericht worden: voor de rijke landen zal een bovengrens vastgesteld moeten worden. Voor de arme landen en voor de minstbedeelden in de rijke landen een ondergrens.
Een alternatieve strategie is: allereerst de ongelijke verdeling tussen arme en rijke landen aanpakken, bijv. een nullijn, dus geen groei meer voor de rijke landen en selectieve groei voor de arme landen. Daarna, bijv. over 25 of 50 jaar, kan voor zowel arme als rijke landen een onder- en bovengrens worden vastgesteld.
Bij het zoeken naar oplossingen voor de „verdeling van de armoede" dienen, naast de Verenigde Naties, ook multinationals, als verdelingsinstrument, in beschouwing genomen te worden. Uiteraard dient de gigantische en miljarden verslindende wapenindustrie een halt te worden toegeroepen.
b. De voordelen van steeds meer materiële welvaart wegen voor vele groepen, niet meer op tegen de nadelige effecten ervan op de niet-materiële dimensies van de kwaliteit van het bestaan. Onder het begrip „welvaart" moet derhalve ook begrepen worden de mogelijkheid te leven in een meer menselijke wereld met overlevingskansen. Milieubeheer en milieubehoud worden dan waardevolle activiteiten. Om dit ruimere welvaartsbegrip algemeen aanvaard te krijgen is een mentaliteitsverandering noodzakelijk. Daaraan moet gepaard gaan een devaluatie van materiële statusobjecten in de consumptieve sfeer. Ter bereiking van dit doel is het verdwijnen van de STER-reclame een belangrijke maatregel. Reclame in het algemeen dient vervangen te worden door feitelijke voorlichting. In de produktieve sfeer dient een vermaatschappelijking van de onderneming plaats te vinden.
c. In het algemeen zal het beleid van de overheid erop gericht moeten zijn, dat de economische groei op selectieve wijze wordt geleid (bijv. door middel van een investeringsraad met publiekrechtelijke bevoegdheden). Zij kan erop toe zien, dat ongewenste welvaartsuitingen zowel aan de producenten- als aan consumentenzijde worden tegengegaan. Milieu-onvriendelijke produktiewijzen dienen zoveel mogelijk te worden teruggedrongen, resp. aan wettelijke beperkingen onderworpen te worden. Een meer uitgewerkte warenwet kan aanmoedigen om meer duurzame artikelen te produceren. Te grote variatie in produktie-aanbod kan door middel van hoge toeslagen beperkt of geheel verboden worden, terwijl recyclingsprocessen kunnen worden voorgeschreven. Voorzover prijscompenserende maatregelen – als overgangsmaatregel – voor de laagste inkomensgroepen nodig zijn moeten ze, binnen een inkomenspolitiek, afgewogen worden tegen de effecten ervan op de overlevings- en milieuvraagstukken. In zulk een beleid past ook een verder ontwikkelen van collectieve voorzieningen, zoals openbaar vervoer ten koste van particulier autogebruik, waarmee tevens het verbruik aan grondstoffen beperkt en de leefbaarheid in de steden vergroot kunnen worden.
d. Het probleem van de werkloosheid dient niet beschouwd te worden als iets waarmede we moeten leren leven. Integendeel, de overlevingsproblematiek zorgt bij een goede benadering juist voor veel arbeid. Een deel van deze arbeid zal verbonden zijn met de recycling, de reparatie en andere produktiewijzen waarbij materiaal gespaard wordt; een ander deel kan verbonden worden aan de verbetering van de kwaliteit van de samenleving. Voorts moet de ontwikkeling van kleinschalige leefgemeenschappen aangemoedigd worden. Deze leefgemeenschappen dienen geen geïsoleerde eilandjes te zijn maar in federatief verband geordend.
Ook het ontwikkelingsbeleid dient vooral zulke vormen van samenleven.
Op korte termijn zal het werkloosheidsprobleem bestreden moeten worden door middel van arbeidstijdverkorting, vroegere (gefaseerde) pensionering, afwisseling van arbeid en vorming. Ook zal bij de bevordering van de emancipatie van de vrouw niet uitsluitend gedacht kunnen worden aan het creëren van meer arbeidsplaatsen.
Belangrijker is dat het onderscheid „typisch" mannenwerk en „typisch" vrouwenwerk in belangrijke mate wordt gerelativeerd en dat – bij echtparen – man en vrouw gezamenlijk één dagtaak hebben.
e. De overheid zal meer gelden ter beschikking dienen te stellen voor wetenschappelijk onderzoek en onderwijsvoorzieningen (o.a. leerstoelen) waarmee bovengenoemde problemen bestudeerd en begeleid kunnen worden.

Bevolkingsvraagstuk

a. Het bevolkingsbeleid moet in het algemeen erop gericht zijn het universele recht van de mens op voldoende levensmogelijkheden te realiseren. Mondiaal bezien, met name wanneer we letten op de ontwikkelingslanden, betekent dit dat gestreefd moet worden naar een evenwichtige verhouding tussen voedselproduktie en bevolkingsomvang.
We dienen daarbij zoveel mogelijk materiële en immateriële steun te verlenen. Aan het mondiale bevolkingsvraagstuk kan ook een bijdrage geleverd worden door het nationale bevolkingsprobleem zo goed mogelijk te beheersen.
b. Het uitgangspunt moet zijn dat in Nederland de bevolkingsdichtheid veel te groot is, zeker wanneer we de kwaliteit van de menselijke relaties weer voorop willen stellen en streven naar overzichtelijker leefgemeenschappen. Het aantal geboorten dient verder te dalen tot een punt waarop verwacht mag worden dat in de toekomst een stabiele bevolkingsstructuur van verantwoorde omvang zal ontstaan.
Het zogenaamde probleem van de vergrijzing kan worden opgevangen door de groeiende groep van ouderen (bejaarden?) meer actief in het maatschappelijk leven te betrekken.
c. Uit de bestaande wetgeving dienen pro-natalistische elementen verwijderd te worden. Maatregelen zoals beperken of geheel verwijderen van de kinderbijslag moeten wel in een algemene inkomenspolitiek geplaatst worden. Het bouwbeleid is teveel gericht op de huishoudelijke eenheid van het ouderpaar met enkele kinderen. Ook andere vormen van huishoudens zoals gevormd door alleenstaanden, bejaarden, kinderloze gezinnen en groepsgemeenschappen met collectieve voorzieningen dienen aangemoedigd te worden.

In dit opzicht belemmerende maatregelen gelegen in de sociaal-economische en fiscale wetgeving dienen eveneens in een stimulerende richting te worden omgebogen. Met dergelijke maatregelen wordt niet alleen het voorgestelde bevolkingsbeleid gediend, maar ook de huidige problemen van vereenzaming en relatie-armoede, als ook het streven naar versobering doordat vormen van collectief gebruik van goederen worden aangemoedigd.
d. Door het bevorderen van verdere emancipatie van de vrouw wordt ook een bijdrage geleverd aan het bevolkingsbeleid.
e. Een bevolkingsbeleid afgestemd op een afnemende bevolkingsgrootte houdt ook rekening met de directe consequenties daarvan voor onderwijs, werkgelegenheid en woningbouw. In dat perspectief past ook een streven om de woonfuncties van de steden te behouden en zonodig te versterken.
f. Immigratie mag geen invloed meer hebben op de bevolkingsomvang.
De problematiek van de gastarbeid moet ondervangen worden door een juist ontwikkelingsbeleid. Nieuwe toestroming van gastarbeiders moet worden tegengegaan vanwege humanitaire, ontwikkelingsstrategische en bevolkingspolitieke redenen. Daarvoor is nodig een herziening van de werk- en inkomensverdeling zodanig, dat minder aantrekkelijke werkzaamheden ook voor Nederlanders aanvaardbaar worden.
g. Via voorlichting op allerlei niveaus (school, t.v.) moet aan een mentaliteitsverandering gewerkt worden zodat gezinsvorming geschiedt op ethische overwegingen, waarbij de levenskansen van het kind criterium zijn. Gedacht kan worden aan zakelijke voorlichting bij de burgerlijke huwelijkssluiting, ook via het trouwboekje. Voorbehoedsmiddelen dienen gratis ter beschikking te komen. Er moet gestreefd worden naar het voorkomen van ongewenste zwangerschappen. Sterilisatie moet daarbij meer algemeen als middel aanvaard en benadrukt worden. Bij toch optreden van ongewenste zwangerschap moet de mogelijkheid bestaan deze in een vroeg stadium te onderbreken zonder onnodige inmenging vooraf.
h. De overheid dient in het algemeen meer rekening te houden met de demografische gevolgen van allerlei soort maatregelen en wetgeving. Haar wordt gevraagd mede daarom een Adviserende Raad voor gezinsplanning en bevolkingsbeleid in te stellen.

Ontmoetingsgroepen

Binnenkort starten er weer ontmoetingsgroepen op verschillende plaatsen in het land.
Ontmoetingsgroepen zijn er voor iedereen; echter niet iedereen weet wat zo'n groep inhoudt.
Daarom, heel kort:

De hele dag komen we mensen tegen. Het kontakt dat ontstaat is erg persoonlijk; we geven aan elke ontmoeting onze eigen vorm.
Misschien is die vorm een gewoonte geworden en zouden we het anders willen doen.
In een ontmoetingsgroep bestaat de mogelijkheid, dit specifieke gedrag eens nader te bekijken en te experimenteren met, en te praten over andere vormen.
Adressen, waar u zich kunt opgeven:

Ella Prins, Troelstralaan 210, Assen, 05920 - 14490.
Edit Nagel, Schelmseweg 21, Oosterbeek, 085 - 334849.
Peter de Koningh, Adm. van Gentstraat 39, Utrecht, 030 - 715291.
Ger Lemson, Azaleastraat 4, Den Helder, 02230 - 27427.
Wim Hagen, Kaiserstraat 22d, Leiden, 071 - 126855.
Tineke Ribbelink, Van Hogendorpstraat 79, Den Haag, 070 - 463728.
Ineke Mattern, Guido Gezellestraat 48, Delft, 015 - 563439.
Anneke Sternheim, Vismarkt 10, Gorinchem, 01830 - 30341.
Hermien Tideman, Marktveld 8, Kloetinge, bij Goes, 01100 - 27804.
Coen Scholten, Debussystraat 8, Boxtel, 04116 - 5377.
Richard Lukács, Centraal Buro, Oudegracht 152, Utrecht, 030 - 318145.

Training groepswerk

Binnenkort start weer een training voor groepswerk. Ze is bedoeld voor mensen die in de toekomst als begeleider van groepen willen werken. Minimum voorwaarde om mee te kunnen doen is énige ervaring met groepen en theoretisch inzicht op het gebied van groepswerk.
In de training worden verschillende technieken beoefend en komen aspekten van gestalt, psycho-drama, groepsdynamica, evaluatietechniek en nonverbale oefeningen aan de orde. De training wordt in Utrecht gehouden op tien maandagavonden en een weekend. Daarna wordt bezien in hoeverre het nodig is nog enige avonden en een weekend door te gaan. De training staat onder leiding van Gerard Sleeuwenhoek. Er is een mogelijkheid om speciale deskundigen uit te nodigen. De kosten voor de training: ƒ 225,– p.p. excl. verblijfkosten.
Daar de trainingsgroep bedoeld is voor mensen die in het verbond willen gaan werken of al werken, wordt bekendheid met de humanistische levensovertuiging als eis gesteld. Een oriënterend gesprek zal tot de toelatingsprocedure behoren. Aanmeldingen, waarbij ook opleiding, ervaring en motivatie worden vermeld, zenden naar: Gerard Sleeuwenhoek, Obrechtlaan 10, Bilthoven.

Uitvaartbegeleiding

Regelmatig komen er op het Centraal Bureau verzoeken om medewerking aan uitvaarten. Nabestaanden stellen er vaak prijs op dat er van humanistische zijde enkele woorden worden gesproken.
Het gebeurt nogal eens, dat men er niet in slaagt hiervoor tijdig iemand te vinden. In allerlaatste instantie wendt men zich dan tot het Centraal Bureau, waar ook niet altijd onmiddellijk een oplossing voorhanden is.
Op dit ogenblik is er dringend behoefte aan een overzicht van degenen die dit werk willen en kunnen doen. Daarnaast is er behoefte aan iemand die dit werk, vrijwillig zou kunnen koördineren (± twee uur per week; moet regelmatig telefonisch bereikbaar zijn).
Belangstellenden worden verzocht onderstaande gegevens zo snel mogelijk naar het Centraal Bureau, Oudegracht 152, Utrecht, te sturen t.a.v. R. Lukács.

naam: .....

adres: .....

woonplaats: .....

telefoon: .....

(bvk. 's ochtends/'s middags/'s avonds)

leeftijd: ..... jaar

wel/geen ervaring

wil zich regelmatig/incidenteel ter beschikking stellen

wil, vanuit de woonplaats, hooguit .... km reizen

Het Humanistisch Verbond heeft u nodig.

Hoe vindt u dat nou?

U heeft het Humanistisch Verbond nodig.

„God zij met ons" staat er op de rand van de gulden. Want Nederland is toch een christelijk land?

Nou moet u es nagaan. Ze hebben onderzocht, heel wetenschappelijk, dat zeven procent van de mensen zich hier humanist noemt.

Zeven procent, dat is een miljoen volwassenen zowat!

Ik heb 't dan niet over de leegloop van de kerken, want het aantal buitenkerkelijken is de laatste jaren natuurlijk veel en veel groter geworden.

Nee, dan heb ik 't over die miljoen mensen die van zichzelf vinden dat ze humanistisch denken.

Wist u dat het Humanistisch Verbond maar 15 duizend leden heeft? Da's ook niet veel: één op de 66.

Van de 66 humanisten is er één lid van het Humanistisch Verbond.

Die éne tekent daarmee voor al het werk wat ze doen. De 65 anderen kijken toe.

Eéntje doet daar bewust aan mee. 65 anderen vinden het wel sympathiek; zijn 't er vaak hartgrondig mee eens, maar blijven vol sympathie toekijken.

Hoe vindt u dat nou?

Dát vragen wij de kijkers naar onze t.v.-programma's.

Vraagt U 't ook eens. Aan uw vrienden, buren, collega's, enz. Toont men interesse, laat ons 't weten! Wij zenden dan direct het nodige oriëntatiemateriaal.

Het Verbond heeft meer dan ooit dringend behoefte aan *nieuwe leden!*

De daad bij het woord (1)

Humanisme, dat ernaar streeft optimale situaties te kreëren, waarin mensen zichzelf kunnen verwezenlijken móet zich m.i. uitspreken tegen verschijnselen als racisme etc.
Men moet zich weliswaar realiseren, dat een dergelijke uitspraak nooit bindend kan zijn voor anderen, in dit geval de leden; daarmee zou hun vrijheid worden ingeperkt. Maar een eigen stellingname lijkt mij toch zeker op zijn plaats. Of gaat het om het anti-karakter van een verbod als dat van de Wereldraad van Kerken? Een verwijzing naar de humanisten zelf: De IHEU protesteerde (zie Humanist van 1 juli) bij de regering van India. Ik kan me ook niet voorstellen, dat dit een kriterium zou zijn, want iedere humanist zal het met mij eens zijn (hoop ik), dat hij van zijn ongenoegen tegen racistische, of ondemokratische regeringen duidelijk blijk moet geven.

Nee, blijkbaar gaat het weer om het hete hangijzer: levensbeschouwing en politiek. En dan verwijs ik om kort te gaan naar de rol, die het Humanistisch Verbond t.a.v. de politiek kan spelen, zoals die beschreven is in Humanist 31-13.
Men wil te tolerant zijn naar mijn smaak.
Het argument, dat leden zelf moeten (kunnen) kiezen, onderschrijf ik, maar dat ontheft het verbond niet van de plicht óók een keuze te doen. Deze hoeft dan niet dwingend te zijn voor de leden, maar door een toelichting op zo'n keuze zullen de leden meer inzicht in de onderhavige problematiek krijgen en op grond daarvan ook beter kunnen kiezen. Dus Humanistisch Verbond: kies, kies kleur, kies zwart.

Utrecht, Marianne ten Cate

Vrijstelling (1)

De door betrokken ministers geplande vrijstelling van dienstplicht voor gedoopte Jehovagetuigen zou een privilege, resp. een discriminatie scheppen t.a.v., wat het laatste betreft, degenen, die vervangende burgerlijke diensten mogen verrichten en nog wel verscheidene maanden langer, dan de normale diensttijd.
De hier aan het woord zijnde schrijvers zijn weinig bekend met de geestelijke achtergrond van de jehovagetuigen. Door hun eis wordt tevens de aandacht gevestigd op een reeds lang bestaand privilege in deze sector t.a.v. hen, die een godsdienstig beroep beoefenen of er voor studeren.
De Jehovagetuigen achten zich geroepen hun medemensen een godsdienstige boodschap te brengen, beschouwen zich als predikers. Zij betwisten de overheid het recht hen daarin te dwarsbomen. Zij wensen niet alleen niet te vechten, maar vrij hun roeping te kunnen volgen. Wij zouden zeggen het behoort tot de rechten van de mens.
Zou men hun dit recht ontzeggen, dan dient men ook het bestaande voorrecht uit de wet te schrappen.

Middelharnis, P. Hisschemöller

De daad bij het woord (2)

Het artikel „de daad bij het woord voegen" in de Humanist van 1 september geeft leden van de gespreksgroep Veenendaal van het H.V. aanleiding op te merken, dat zij van mening zijn — dit in tegenstelling tot de conclusie van het artikel — dat het H.V. hier wel degelijk de daad bij het woord moet voegen. Als het **woord** moet in dit verband worden aangehaald punt 3 van de beginselverklaring nl. dat het humanisme mede wordt gekenschetst door: het streven naar een samenleving waarin vrijheid, gerechtigheid, verdraagzaamheid, eerbied voor de menselijke waardigheid en medemenselijkheid centraal staan.
Naar hun mening zal het Verbond er niet onderuit kunnen hierop een daad te laten volgen en die moet naar hun inzien hieruit bestaan, dat ook het Verbond alsnog uitspreekt dat alle economische en financiële steun aan het Vorster-regime afkeurenswaardig is.
Wij kunnen ons voorstellen, dat het Verbond een dergelijke uitspraak niet „zomaar" d.w.z. zonder raadpleging van de leden zal willen doen.
Daarom willen zij hun reactie besluiten met de suggestie, dat in de eerstvolgende „Humanist" een tot alle leden gericht enquête-formulier wordt opgenomen om te onderzoeken in hoeverre die leden zich kunnen aansluiten bij hun standpunt.

Veenendaal, J. de Ruyter

Vrijstelling (2)

De beschouwing over de vrijstelling voor Jehova's Getuigen slaat de plank mis.
De gedoopte Jehova's Getuigen beroepen zich op het eerste gebod en andere Bijbelteksten en betogen dat hun leven dus geen gelegenheid, geen mogelijkheid biedt voor andere dingen, met inbegrip van militaire dienst.
In termen van de Nederlandse wet beschouwen ze zich als bekleders van een godsdienstig ambt en maken ze aanspraak op dezelfde vrijstelling die iedere theologie-student van rechtswege geniet. Deze vrijstelling is **niet** voorbehouden aan academisch gevormde theologen; evangelisten en zendelingen kunnen er ook gebruik van maken.
Als er dus een rechtsongelijkheid is, is het die waar anti-clericaal Frankrijk al lang tegen protesteerde met de leuze: „les curés, le sac au dos", m.a.w. „ook de kapelaans in dienst". Het gaat niet om een (positieve) discriminatie, een voortrekken van Jehova's Getuigen, het gaat om het voortrekken van bedienaren van de godsdienst. Men kan zich niet tegen de ene vorm van deze discriminatie verzetten, en tevens de andere vanzelfsprekend vinden.
En wat andere totaalweigeraars betreft: indien en voorzover ze evenals de J.G.'s hun gehele leven, al hun tijd, aan hun ideaal wijden, hebben ze uiteraard zedelfde rechten. Maar vooral ook hebben ze er recht op dat hun wens te werken tegen oorlog en militarisme, voor vrede en gerechtigheid kan worden gehonoreerd.

Heemstede, W. J. Jong

Sloop nu eens niet in Amsterdam

In de strijd om het Leidseplein en zijn omgeving, om Bouwes en Bouw-es-watanders, is, voor zover ik weet, één aspect nog niet naar voren gebracht. In het plan-Bouwes is de afbraak van het Paradiso-gebouw opgenomen, vroeger het gebouw van de Vrije Gemeente. De Monumentenraad heeft de monumentale waarde van dit uit 1879/1880 daterende gebouw van architect G. B. Salm erkend, maar het is helaas niet uitgesloten, dat de minister van CRM geen maatregel zal nemen, die de sloop van dit gebouw verhindert. Met vele anderen onderschrijf ik de waarde van deze „neo-romaanse basiliek" uit een oogpunt van architectuur, maar er is nog een andere reden om het bouwwerk te sparen, en dan liefst niet zo gek beschilderd.

We kunnen wel constateren dat de Vereniging de Vrije Gemeente, in 1877 opgericht, niet minder doeltreffend dan bijv. de onderscheidene verenigingen van vrijdenkers, heeft meegewerkt aan het verbreken van de dogmatische banden, waarin het geestelijk leven in Nederland in de vorige eeuw goeddeels was opgesloten. De oprichters, uit protestantse kerkgenootschappen afkomstig, hadden die „kerken" als een knellend keurslijf ervaren. Met handhaving van een — overigens vrij interpreteerbaar — godsbegrip wilde men het goed halen waar en in welke vorm het maar te vinden was. „Voor een tekstwoord", zo zei de eerste voorganger Hugenholtz in 1878, „bepalen wij ons niet tot de Bijbel alleen. Heel de bijbel der mensheid ligge hier voor ons open! Aan de liederen van Indiërs en Perzen, aan de spreuken van Buddha, Kong-fu-tse en de wijsheid van Grieken en Romeinen wensen wij onze gedachten te ontlenen. Augustinus, Schleiermacher, Luther, Schiller, Shakespeare, Parker, Spinoza en Vondel, en zovele andere groten en goeden mogen beurtelings tot ons spreken."
In 1937, bij het zestigjarig bestaan van de vereniging, schreef het verenigingsorgaan Nieuwe Stemmen: „Ook nu wil De Vrije Gemeente zijn een bolwerk der geestelijke vrijheid. Er was geen betere naam voor onze Vereniging te bedenken, dan juist „Vrije Gemeente", omdat het laatste woord aangeeft, welke beperking aan de vrijheid wordt gesteld. Vrij zijn we, maar als „Gemeente", dus niet los van elkaar".

Ik weet best, dat er verschillen zijn met ons moderne humanisme, maar nogmaals: de Vrije Gemeente is naar mijn overtuiging voor de ontwikkeling van de vrije gedachte van heel grote betekenis geweest. Humanisten moet dit aanspreken. Mogen de Amsterdammers onder hen hun stem verheffen tegen het teloorgaan van een gebouw, dat een belangrijk facet van het vrije(re) denken in Nederland belichaamt.

Mr. Jan Korf
Sint Johannesga.

GEHOORD • GEZIEN • GELEZEN •

A.B.C.-dag

Het zal waarschijnlijk iedereen zijn ontgaan, maar op 8 september was het abc-dag. Dat is een dag die de Unesco heeft ingesteld, om de aandacht te vestigen op het analfabetisme in de wereld. En dat geldt dan met name de Derde Wereld. Hoewel het analfabetisme daar procentsgewijze is afgenomen, stijgt het aantal analfabeten toch. Het onderwijs kan de groei van de bevolking niet bijbenen. En het aantal ongeletterden bedraagt nu naar schatting zo'n 810 miljoen. Bezinning op de tamelijk teleurstellende resultaten, ondanks de moeite die Unesco zich getroost, heeft er mede toe geleid dat er een andere visie op het begrip analfabetisme is ontstaan. Het is niet alleen maar het tot lezen en schrijven in staat zijn, maar ook het dienstbaar maken van deze vaardigheden aan de ontwikkeling van eigen persoonlijkheid en die van de gemeenschap. Bij de Unesco dringt men dan ook aan dat de analfabetiseringsprogramma's geen doel op zichzelf zijn, maar een instrument voor de noodzakelijke politieke, sociale en culturele veranderingen. In ruimere betekenis opgevat zou men ook in grote delen van west-europa kunnen spreken van een zeker analfabetisme. Zeker in sociaal en politiek opzicht is de doorsnee burger onvoldoende geschoold, terwijl ook de verschraling van ons onderwijs in intellectueel en cultureel opzicht zorgen baart.

(ontleend aan NRC-H'blad)

Radio & TV

RADIO

zondag 17 oktober: 9.30-10.00 uur, Hilversum I
„En hoe nu verder?" Verslag van een konferentie n.a.v. 30 jaar Humanistisch Verbond.
Presentatie: Karel van de Graaf.
zondag 24 oktober: 9.30-10.00 uur, Hilversum I
„Un dun dip, inne kanne kip"
een programma over de plaats van muziek in ons leven en over muziek op school.
Samenstelling: Jetske Mijs.

TELEVISIE

zondag 17 oktober: Ned. I, 22.45 uur
„Humanisme van morgen"
De dertigste verjaardag van het Hum. Verbond — een gefilmd verslag — Interviews: Karel van de Graaf. Regie: Frans Deens.

Humanist

eindredakteur: Jetske Mijs.
Druk: Lumax, Utrecht.
Redaktie-adres: Hum. Verbond, Oudegracht 152, Utrecht. Tel. (030) 31 81 45.

Abonnementsprijs voor niet-leden: ƒ 18,— per jaar t.n.v. Humanistische Pers, postgiro 58, Utrecht.

Onbeschrijfelijke ontroering
bevangt mij
altijd tussen Amsterdam
en Haarlem

Wanhopig zoekend
volgen
mijn ogen het rijwielpad
waarlangs zich
lang geleden
een blond schoolmeisje
huiswaarts spoedde
— rode wangen van
de tegenwind —
haar nieuw gekochte rok
onder de snelbinders

Na aankomst te S.
bleek het zorgvuldig
gekozen kledingstukje
aan de greep
van het elastiek
ontsnapt
en misschien ter
hoogte van Halfweg
(of daarvoor of daarvoorbij?)
achtergebleven.

Theun de Winter

Prijsvraag

Op 30 november 1977 bestaat de Vereniging De Vrije Gemeente te Amsterdam 100 jaar. Ter gelegenheid van dit eeuwfeest wordt een prijsvraag uitgeschreven over het onderwerp: Zolang er kerken zijn is ook De Vrije Gemeente nodig.

De doelstelling van de Vereniging is: bevordering van vrije religie en versterking van ethisch waardebesef. Het doel van de prijsvraag is, om deze uitgangspunten te plaatsen in het kader van de geschiedenis en van de situatie van het heden, en dit vooral met het oog op de toekomst.

Ingezonden verhandelingen zullen beoordeeld worden door een deskundige jury. Er is een eerste prijs beschikbaar van ƒ 5.000,— en een tweede prijs van ƒ 2.500,—. Bovendien zal De Vrije Gemeente overeenkomstig haar doelstelling „versterking van ethisch waardebesef" in elk geval een bedrag van ƒ 7.500,— beschikbaar stellen aan Amnesty International ten bate van het werk voor geestelijke vrijheid in de wereld.

Wie voor deze prijsvraag belangstelling heeft wordt verzocht dit schriftelijk te melden aan de administratie van De Vrije Gemeente, Johannes Vermeerstraat 19, Amsterdam-1007, onder vermelding van het blad, waarin men deze oproep heeft gelezen. Men ontvangt dan zonder enige verplichting nadere gegevens omtrent de voorwaarden van deze prijsvraag en materiaal betreffende oorsprong en werkwijze van De Vrije Gemeente.

Twintigduizend beertjes

In de stroom van goede wensen, die ons aan 't eind van ieder jaar toegezonden worden, zat de laatste keer een kaart van Hans en Irène. Jarenlang hadden we elkaar uit het oog verloren. Zij hebben in die tijd in Suriname gewerkt en ze zijn weer teruggekomen en daar lag dan opeens die kaart bij ons in de bus. Op zo'n moment denk je aan honderd dingen tegelijk, wat je nog van elkaar weet en hoe lang het al geleden is en hoe enig het is, om zo'n vriendschap weer op te pikken. Het is wonderlijk genoeg helemaal niet vreemd, als je elkaar na zo'n lange tijd weer terugziet. Even bijpraten en je zit zó weer op één tak.

Ze wonen in een voor ons heel verre uithoek van 't land in een boerderijtje, met een lekkere woeste, heel even geciviliseerde lap grond eromheen, waar de „bedreigde flora" alle kansen krijgt. Om het huis zelf staat een enorm hoog hek. Dat is om hun tien honden te verhinderen om uit te zwermen over het veld en de erven van de buren in de verte, met alle narigheid van dien. Drie katten lopen er ook rond, er zijn vogels in een vogelhuis en goudvissen in de vijver. Een oord, waar ik me van de eerste minuut af helemaal thuis voelde.

Het grootste gedeelte van de honden en twee van de drie katten komen uit Suriname. „Gewoon" meegenomen op de boot. Het waren zwervers. Wat betekent een dier in die landen! Of het hier in Holland nu zoveel meer betekent, is de vraag. Ik schrijf dit aan de vooravond van Dierendag. Dat is een dag, die hier in huis altijd onopgemerkt voorbijgaat, omdat het voor onze drie katten en de schildpad iedere dag dierendag is. Die hebben het beter dan miljoenen mensen op deze aarde, maar aan mijn voeten liggen weer de kranten, met de jaarlijks om deze tijd terugkerende stukken over mest-varkens, mest-kalveren en kippen in enge legbatterijen. Dat schijnt zo te moeten, om de een of andere walgelijke reden, die ik niet begrijp.

In de huiskamer van Hans en Irène werd, toen we er waren, een grote armstoel volledig gevuld door Bas, een aandoenlijke grote lobbes van een hond, die eigenlijk afgemaakt had moeten worden, want Bas had iemand gebeten. Nee, niet in Suriname. Hier in Holland, bij een Hollandse familie. Dus moest Bas dood. Gelukkig was er Irène, die nog wel een plaatsje binnen de omheining over had. Bij mijn man op school kroop heel aanhankelijk Beertje. Ook een Hollander. Beertje is kettinghond geweest. Hij lag aan een touw, dat zó kort was, dat hij niet eens in zo'n hok kon gaan liggen. Eens in de week kreeg hij een oude piespot met gekookte aardappelen en een emmer regenwater. Hij lag in z'n eigen vuil. Gered door Irène.

In ons land zijn nog zo'n twintigduizend Beertjes, verwaarloosd en vastgeklonken aan veel te korte kettingen, die weer op een andere manier dan de varkens en de kalveren en de kippen geen leven hebben en waarvoor geen enkel economisch excuus te bedenken is. Ja, ik weet het, u bent al lid van Amnesty International, u geeft aan de Nierstichting en Angola en de Dierenbescherming en noem maar op, maar de Anti-kettinghondenbond in Den Haag, die 't volgend jaar al 65 jaar bestaat, vraagt maar één tientje per jaar op giro 130.184. U hoeft ze echt niet in huis te nemen, alle 20.000, alléén maar een girotje. Eén tientje. Doet u het?

Dank u wel, namens alle Beertjes en
Ans Spigt

Humanist

31-20
Tweewekelijkse uitgave van
het Humanistisch Verbond
Postbus 114, Utrecht
Tel. (030) 31 81 45
1 november 1976

Informatie

U kunt het lezen in deze Humanist: het uitgewerkte punt van Humanistisch Perspektief zegt dat de vrije meningsuiting een fundamenteel recht is, evenals het recht op informatie.
Een mooi uitgangspunt, maar daarmee ben je er nog niet. Want het is niet gemakkelijk om uit te vinden waar je „juiste" informatie vindt en wiens vrije meningsuiting voor jou van belang is om er kennis van te nemen.
In Nederland hebben we — om bij het dagelijks nieuws te blijven — zes grote landelijke dagbladen. Welke krant geeft nu de meeste informatie over zaken die humanisten interesseren? Het zou nuttig zijn daar eens een onderzoek aan te wijden.
In heel bescheiden mate werd onlangs een steekproef genomen door een redakteur van Tijd en Taak, een blad voor evangelie en socialisme, de heer J. v. d. Plasse.
Naar aanleiding van oplage-cijfers van kranten die in De Journalist gepubliceerd zijn, observeerde hij een week lang enkele nieuws-items in De Telegraaf, de Volkskrant, Algemeen Dagblad, Parool, NRC-H'blad en Trouw.

In die week — 13 tot en met 18 september — vielen de debatten rond de beide abortus-ontwerpen. Uit het onderzoek bleek dat de Volkskrant de meeste plaatsruimte voor dit onderwerp reserveerde, daarna volgde Trouw. De berichtgeving in De Telegraaf was ronduit summier te noemen; deze grootste krant van Nederland ruimde minder dan een-derde van het aantal kolommen dat de Volkskrant eraan besteedde, voor abortus in.
Maar een en ander zegt natuurlijk nog niets over de inhoud. Toch toont v. d. Plasse wel degelijk aan dat die „grote" Telegraaf in feite heel weinig nieuws in haar kolommen brengt. Meer dan de helft — 57% — wordt besteed aan advertenties, 9% aan sportberichten, en ongeveer 8% aan wat hij noemt „leuterverhalen van het genre Privé van Henk van der Meijden", strips etc. Dan blijft er dus maar 26% voor binnen- en buitenlands nieuws. Wat dat laatste betreft komt NRC-H'blad, gevolgd door De Volkskrant, als beste uit de bus.
In het slot van zijn artikel schetst v. d. Plasse een voor hem ideale krant, waarbij we moeten bedenken dat hij in de christelijke hoek zit en dus veel waarde hecht aan kerkelijk nieuws.
De frontpagina van de Volkskrant, vanwege haar rustige en overzichtelijke opmaak.
De kerkpagina van Trouw, omdat deze sector van onze samenleving in alle andere kranten in het verdomhoekje zit.
De buitenlandpagina's van de NRC en ook de opiniepagina van deze krant vanwege haar objectiviteit.
Voor de sport, de achterkant van de maandagse sportbijlage van de Volkskrant om haar kritische inslag."
Dat aangevuld met de oplage van De Telegraaf en de bezorger van het Alg. Dagblad (dat altijd op tijd in de bus komt), maakt een tamelijk ideale krant.
Het zit er voorlopig niet in.

Jetske Mijs

In deze Humanist:

* Humanistisch Perspektief: „erkenning van de fundamentele betekenis van het recht op vrije meningsuiting en informatie" pag. 3
* Zijn humanisten gelijkgezinden? De heer E. Voogd schreef hierover een artikel in Humanist van 1 oktober. Er volgden vele reakties, waarvan we er enkele (bekort) plaatsen op pag. 4 en 5
* Het Humanistisch Thuisfront heeft uw steun heel hard nodig. Over het waarom en het hoe leest u op pag. 7: 20540.
* Ideeën over onderwerpen voor gespreksgroepen worden vermeld op pagina 6